

EXPUNERE DE MOTIVE

Secțiunea I

Titlul proiectului de act normativ

LEGE

pentru modificarea și completarea Legii nr. 217 din 2003 privind prevenirea și combaterea violenței în familie republicată în Monitorul Oficial al României Partea I, nr. 205 din 24 martie 2014

Secțiunea a II-a

Motivul emiterii actului normativ

1. Descrierea situației

Violența în familie reprezintă una dintre cele mai pregnante probleme ale societății românești. Legislația lacunară din domeniul violenței în familie și a violenței domestice nu protejează suficient victimele iar superficialitatea cu care sunt tratate actele de violență domestică din România face ca o femeie din patru să fie victima unui act de violență, iar numărul copiilor agresați să fie mult mai mare. Conform „Studiului exploratoriu privind serviciile sociale pentru victimele violenței în familie” realizat pentru perioada 2004-2011, la fiecare trei secunde o femeie este agresată. În același interval de timp, au avut loc 800 de decese, iar numărul total al victimelor se ridică la cifra de 82.000 de persoane – toate acestea în doar 7 ani. Tot același studiu spune că numai 7,01 - 7,73 % din victime sunt de gen masculin.

Numărul de cazuri de violență domestică înregistrate oficial nu este, totuși, numărul total de victime mai ales în contextul în care violența în familie reprezintă un subiect tabu în România. În același context, numărul de plângeri sau reclamații privind violența domestică înregistrate la

organele polițienești este considerabil mai mic raportat la numărul de victime existente. Decizia de a nu raporta sau reclama agresorul și actul de violență survine din teamă de o nouă agresiune în condițiile actualelor lacune legislative dar și din teama de stigmatizare.

Este imperativ necesar ca modul în care privim violența în familie să se schimbe, iar autoritățile publice să inspire încredere, să acorde sprijin și să denote profesionalism în raport cu gradul de amenințare la care este supusă victima. În acest sens este necesar ca organele competente să asigure toată protecția necesară membrilor familiei cărora le-a fost împiedicată exercitarea anumitor drepturi și libertăți, celor care au fost deja agresați sau amenințați cu violența, iar asta chiar înainte ca aceste acțiuni să fie puse în aplicare. Orice acțiune violentă, indiferent de modalitatea de manifestare – fie că e fizică, psihică, verbală, etc – trebuie prevenită iar victimele sau potențialele victime să fie puse la adăpost înainte ca amenințarea să producă consecințe.

În toate aceste situații - indiferent că actul de violență are loc în cadrul sau în afara căsătoriei, respectiv în relația de cuplu - victimei și copiilor trebuie să le fie asigurată protecția absolută a drepturilor și libertăților precum și a integrității fizice și psihice. Tocmai de aceea, acest proiect de modificare a legii privind violența în familie introduce interesul superior al copilului ca principiu care să servească drept ghidaj în actele de justiție și în emiterea ordinului de protecție.

2. Schimbări preconizate

Principalele modificări aduse prin propunerea de modificare a acestei legi aduc în beneficiul victimei posibilitatea de a reclama starea de nesiguranță cu mențiunea că instituțiile abilitate sunt obligate să ia măsuri chiar înainte ca viața victimei să fie pusă în pericol. Ceea ce în forma actuală a legii nu este posibil. Dacă prevederile actuale permit emiterea ordinului de protecție numai atunci când este pusă în pericol siguranța cuiva, această propunere de modificare permite oricărei persoane care a fost amenințată de către un membru al familiei să reclame acest lucru în vederea obținerii unui ordin de protecție. Nu mai este necesar ca viața persoanei respective să fie pusă în pericol ca abia ulterior să poată avea dreptul de a i se asigura protecție. Astfel se iau măsuri pentru prevenirea materializării amenințării.

3. Alte informații

Secțiunea a III-a

Impactul socio-economic al proiectului de act normativ

1. Impactul macro-economic

Nu există impact macro-economic.

2. Impactul asupra mediului de afaceri

Nu există impact asupra mediului de afaceri.

3. Impactul asupra mediului social

Modificările propuse prin acest proiect de lege vor contribui semnificativ la diminuarea numărului de cazuri în care persoanele amenințate cu violența sau cu moartea ajung să se transforme în victimă. De asemenea va contribui la diminuarea prejudecății cu privire la violență în general, și mai ales cu privire la violența în familie. Dacă acum victima violenței în familie ajunge să fie stigmatizată și chiar și învinuită pentru multe dintre actele de violență comise de agresor, odată cu scăderea nivelului general de toleranță față de violență, normele sociale privind acceptarea violenței în familie sau în cuplu vor dispărea. Astfel, integritatea fizică, psihică și emoțională a persoanei vor fi mai presus de standardele și cutumele societății patriarhale. Tot în acest sens, va crește și numărul de cazuri de violență în familie sesizate organelor competente, apropiindu-se tot mai multe de starea reală a societății, astfel creându-se pârgurile necesare pentru ca autoritățile să poată lua măsuri atât în cazul femeilor agresate cât și în cazul copiilor deveniți instrument de șantaj pentru părintele necustodian, indiferent care este acesta.

4. Impactul asupra mediului

Nu există impact asupra mediului.

Secțiunea a IV-a

Impactul financiar asupra bugetului de stat consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent cât și pe termen lung (5 ani).

Nu este cazul.

Secțiunea a V-a

Efectele proiectului de act normativ asupra legislației viitoare

1. Proiecte de acte normative suplimentare

Nu este cazul.

2. Compatibilitatea proiectului de act normativ cu legislația comunitară în materie

Totodată se definește mai complex violența în familie ca fiind atât actele explicite de violență cât și împiedicarea exercitării drepturilor și libertăților fundamentale stabilite prin Constituție și prin Carta Europeană a Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene 2010/C 83/2. Una dintre prevederile acestor două documente este dreptul la educație, iar în acest sens introducerea literei j) în cadrul Art. 23 prevede reintegrarea victimelor minore în unitatea de învățământ în cazul în care i-a fost împiedicat accesul la educație de către unul dintre părinți sau de către oricare alt membru al familiei. Cele mai frecvente situații sunt acelea în care părintele necustodian nu înapoiază la timp copilul părintelui la care i-a fost stabilită locuința acestuia, caz în care copilul este împiedicat să mai meargă la școală. Acum, normele legislative nu prevăd niciun fel de măsură legală pentru preluarea minorului de la părintele agresor și reintegrarea acestuia în unitatea de învățământ, tocmai de aceea este necesară această modificare. Situația amintită în care un părinte îl șantajează pe celălalt este tipică și frecventă, interesul copilului fiind neglijat și ajungându-se de cele mai multe ori și la abandon școlar prin desprinderea din mediul educațional. Prin prevederile Art. 23 literele i) și j) și prin celelalte modificări aduse legii actuale,

această situație nu va mai fi posibilă, atribuțiile instituțiilor fiind mult mai clare în ceea ce privește gestionarea ”răpirilor” ocazionale înfăptuite de către părintele necustodian.

3. Decizii ale Curții Europene de Justiție și alte documente

Nu este cazul.

4. Evaluarea conformității

Nu este cazul.

5. Alte acte normative și/sau documente internaționale care decurg din angajamente

România a ratificat în luna februarie a acestui an Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței asupra femeii și a violenței domestice, cunoscută de altfel și sub numele de Convenția de la Istanbul. Odată cu semnarea acestei convenții, România își asumă alocarea de resurse, crearea de politici corespunzătoare și modificarea legislației în domeniul violenței în familie astfel încât toleranța la violență în familie să scadă până la nivel 0.

Secțiunea a VI-a

Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ

1. Informații privind procesul de consultare cu organizații nonguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate

Proiectul de act normativ răspunde solicitărilor formulate de către membri ai societății civile, respectiv organizații nonguvernamentale, asociații nonprofit cu experiență îndeungată în acordarea de servicii pentru persoanele victime ale violenței în familie. Soluțiile identificate și transpuse în prevederile proiectului de act normativ sunt rezultatul acestor lungi consultări cu activiști și reprezentanți ai organizațiilor nonguvernamentale de profil.

2. Fundamentarea alegerii organizațiilor cu care a avut loc consultarea precum și a modului în care activitatea acestor organizații este legată de obiectul proiectului de act normativ

La consultări au fost invitați reprezentanți ai unor organizații nonguvernamentale de profil cu sediul pe întreg teritoriul României. Acestea sunt organizații care asigură protecția victimelor violenței în familie și militează pentru respectarea drepturilor acestor persoane. De asemenea, unele dintre aceste organizații oferă și consultanță juridică și psihologică pentru depășirea situațiilor de urgență și nu numai, în cazuri de violență în familie.

3. Consultările organizate cu autoritățile publice locale, în situația în care proiectul de act normativ are ca obiect activități ale acestor autorități în condițiile Hotărârii Guvernului nr. 521/2005 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale la elaborarea proiectelor de acte normative

Nu este cazul.

4. Consultările desfășurate în cadrul consiliilor interministeriale în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 750/2005 privind consultarea consiliilor interministeriale permanente.

Nu este cazul.

5. Alte informații

Nu este cazul.

Secțiunea a VII-a

Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ

1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării proiectului de act normativ

Societatea civilă din România, mass-media precum și celelalte persoane implicate cărora li se adresează proiectul legislativ au fost informate asupra lansării proiectului legislativ și supunerii lui în dezbatere publică. În acest sens acestea au trimis mai multe modificări relevante pentru îmbunătățirea cadrului legislativ în domeniul protecției victimelor violenței în familie.

2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice

Nu este cazul.

Secțiunea a VIII-a

Măsuri de implementare

1. Măsuri de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile publice centrale și/sau locale – înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente

Punerea în aplicare a acestor măsuri și modalitatea de implementare a politicilor necesare aplicării acestei legi vor fi stabilite prin normele de aplicare întocmite de către Guvernul României.

INIȚIATOR

OVIDIU ALEXANDRU RAETCHI

DEPUTAT COLEGIUL 4 DIASPORA

